

UITGAVE: BROCHUREHANDEL DER C.P.N.

AMSTERDAM – 1950

In het voorjaar en de zomer van 1950 had in de Sowjet-Unie een uitgebreide discussie over de taalwetenschap plaats, waaraan een groot aantal Sowjet-taalgeleerden hebben deelgenomen. Door de bijdragen van kameraad Stalin, die wij hieronder in vertaling brengen *), kreeg deze discussie een bijzonder karakter, omdat de beantwoording van de vragen die gesteld 'werden aan de grote aanvoerder van het wereldproletariaat, de man die zijn volk naar het socialisme leidde, de man die Hitler versloeg, niet alleen de weg wijzen uit de moeilijkheden, waarmee de taalgeleerden te kampen hebben, maar ook een verrijking van het marxisme-leninisme op talrijke andere gebieden betekenen. Wij zijn er dan ook van overtuigd, dat onze lezers dit nieuwe baanbrekende werk van Stalin met de grootste aandacht zullen lezen.

De uitgeefster.

*) De voetnoten in de Nederlandse vertaling ter verklaring van bepaalde woorden en persoonsnamen, zijn door ons aangebracht. (Uitg.)

Een aantal jongere kameraden heeft mij verzocht, mijn mening over de vraagstukken van de taalwetenschap in de pers uit te spreken, meer in het bijzonder over marxisme in de taalwetenschap. Ik ben geen taalkundige en kan deze kameraden natuurlijk niet ten volle bevredigen. Met het marxisme, in de taalwetenschap en andere sociale wetenschappen heb ik echter rechtstreeks te maken. Daarom heb ik mij bereid verklaard een aantal vragen, die door deze kameraden zijn gesteld, te beantwoorden.

Vraag: Is het juist, dat de taal een bovenbouw op een basis is? Antwoord: Neen, dat is niet juist.

De basis is de economische orde van de maatschappij in het gegeven stadium van haar ontwikkeling. De bovenbouw dat zijn de politieke, juridische, religieuze, artistieke en wijsgerige opvattingen van de maatschappij en de hiermee overeenkomstige politieke, juridische en andere instellingen.

Iedere basis heeft haar eigen, met haar overeenstemmende bovenbouw. De basis van de feodale orde heeft haar eigen bovenbouw, haar eigen politieke, juridische en andere opvattingen en de hiermee overeenkomstige instellingen; de kapitalistische basis heeft haar eigen bovenbouw, en de socialistische basis

heeft die van haar. Wordt de basis veranderd en gelijkwideerd, dan wordt daarna ook haar bovenbouw veranderd en gelijkwideerd; ontstaat er een nieuwe basis, dan ontstaat daarna ook een hiermee overeenkomstige bovenbouw.

In dit opzicht onderscheidt de taal zich radikaal van de bovenbouw. Neem b.v. de Russische maatschappij en de Russische taal. In de loop van de laatste 30 jaren werd in Rusland de oude, kapitalistische basis gelijkwideerd en een nieuwe, socialistische basis geschapen. In overeenstemming hiermee werd de bovenbouw op de kapitalistische basis gelijkwideerd en een nieuwe bovenbouw geschapen, die overeenstemt met de socialistische basis. Dientengevolge werden de oude politieke, juridische en andere instellingen vervangen door nieuwe, socialistische instellingen. Maar niettemin bleef de Russische taal in hoofdzaak dezelfde, die zij vóór de October-omwenteling was.

Wat is er gedurende die periode in de Russische taal veranderd ? Veranderd is tot op zekere hoogte de woordenschat van de Russische taal, in die zin, dat hij werd aangevuld met een groot aantal nieuwe woorden en uitdrukkingen, die in verband met de opkomst van een nieuwe socialistische productie, het verschijnen van een nieuwe Staat, een nieuwe socialistische cultuur, een nieuwe openbare mening en moraal en tenslotte in verband met de groei van de techniek en de wetenschap, zijn ontstaan. Veranderd is de betekenis van een aantal woorden en uitdrukkingen, die een nieuwe inhoud hebben gekregen; en uit de woordenschat is een zeker aantal verouderde woorden verdwenen. Wat echter het vaste bestanddeel van de woordenschat en de grammaticale structuur van het Russisch, die de grondslag van de taal vormen, betreft, deze werden na de likwidatie van de kapitalistische basis niet alleen niet gelijkwideerd en niet vervangen door een nieuwe grondslag van de woordenschat en een nieuwe grammaticale structuur van de taal, maar ze werden integendeel in hun geheel bewaard en zij ondergingen geen ernstige veranderingen - zij zijn het, die als grondslag van het huidige Russisch bleven bestaan.

Verder. De bovenbouw wordt voortgebracht door de basis, maar dit wil geenszins zeggen, dat hij slechts de basis weerspiegelt, dat hij passief en neutraal is, onverschillig ten opzichte van het lot van de basis, van het lot van de klassen en het karakter van de maatschappelijke orde. Integendeel, wanneer hij is ontstaan, wordt hij een geweldige actieve kracht, werkt hij

actief aan het vormen en versterken van zijn basis, doet hij alles om het nieuwe stelsel te helpen een einde te maken aan de oude basis en de oude klassen en deze te likwideren.

Dit kan ook niet anders. De bovenbouw wordt immers door de basis geschapen om haar te dienen, om haar actief te helpen zich te vormen en te versterken, om actief te strijden voor de likwidatie van de oude, vermolmde basis met haar oude bovenbouw. De bovenbouw behoeft slechts afstand te doen van deze dienende rol, hij behoeft slechts over te gaan van de actieve verdediging van zijn basis naar onverschilligheid ten opzichte van haar, naar een positie, die geen onderscheid maakt tussen de klassen, om zijn hoedanigheid te verliezen en op te houden de bovenbouw te zijn.

De taal onderscheidt zich in dit opzicht radikaal van de bovenbouw. De taal wordt niet door deze of gene basis - een oude of een nieuwe basis - binnen een bepaalde maatschappij voortgebracht, maar door de gehele loop van de geschiedenis der maatschappij en de geschiedenis van de basis in de loop der eeuwen. Zij is niet geschapen door de een of andere klasse, maar door de gehele maatschappij, door alle klassen van de maatschappij, door de inspanning van talrijke generaties. Zij is geschapen voor de bevrediging van de behoeften niet van één klasse, maar van de gehele maatschappij, van alle klassen der maatschappij. Juist daarom is zij als een taal van het gehele volk geschapen, een enkele taal voor de maatschappij, gemeenschappelijk voor alle leden van de maatschappij. Met het oog daarop bestaat de rol van de taal, als middel tot communicatie tussen de mensen, niet daarin om één klasse te dienen, ten nadele van andere klassen, maar daarin om zonder onderscheid de gehele maatschappij, alle klassen der maatschappij, te dienen. Daardoor wordt ook het feit verklaard, dat de taal evengoed de oude stervende, als de nieuwe opkomende orde kan dienen; de oude basis zowel als de nieuwe; de uitbuiters zowel als de uitgebuitenen.

Voor niemand is het een geheim, dat de Russische taal evengoed het Russische kapitalisme en de Russische burgerlijke cultuur vóór de October-omwenteling gediend heeft, als zij nu het socialistische stelsel en de socialistische cultuur der Russische maatschappij dient.

Hetzelfde geldt voor de Oesbekische, Kazakstanse, Oekraïense, de Bjelo-Russische, de Georgische, Armeense, Estlandse,

Letlandse, Litause, Moldavische, Tartaarse, Azerbeidzjanse, Basjkirische, Toerkmeense en andere talen van de Sowjet-naties, die evengoed de oude, burgerlijke orde van die naties dienden als thans de nieuwe, socialistische orde.

Dit kan ook niet anders. De taal bestaat voor het doel, zij is geschapen voor het doel om de maatschappij als geheel als werktuig van het menselijk verkeer te dienen, om een voor de leden van de maatschappij gemeenschappelijke en voor de maatschappij enkele taal te zijn, die de leden van de maatschappij op gelijke wijze dient, ongeacht hun klasse-positie. De taal behoeft slechts haar, het gehele volk omvattende positie prijs te geven, zij hoeft er slechts toe over te gaan voorkeur en steun te verlenen aan een bepaalde maatschappelijke groep ten koste van andere maatschappelijke groepen, om haar hoedanigheid te verliezen, om op te houden een maatschappelijk middel voor het menselijk verkeer te zijn, om te veranderen in een jargon van een bepaalde maatschappelijke groep, om zich te verlagen en zichzelf tot verdwijnen te doemen.

In dit opzicht verschilt de taal radikaal van de bovenbouw, maar niet van de productiemiddelen, b.v. de machines, die ten opzichte van de klassen even onverschillig zijn als de taal en evengoed de kapitalistische als de socialistische orde kunnen dienen.

Verder. De bovenbouw is het produkt van een bepaald tijdperk, waarin een bepaalde economische basis bestaat en functioneert. Daarom heeft de bovenbouw geen lange levensduur, zij wordt gelijkwideerd en verdwijnt met de likwidatie en het verdwijnen van de betreffende basis .

Daarentegen is de taal het product van een hele reeks tijdperken, waarin zij zich verrijkt, ontwikkelt en wordt bijgeslepen. Daarom leeft de taal onvergelijklijk langer dan welke basis en welke bovenbouw ook. Dat is ook de reden, waarom het ontstaan en de likwidatie niet alleen van een enkele grondslag en haar bovenbouw, maar van verschillende grondslagen en hun overeenkomstige bovenbouw, in de geschiedenis niet leiden tot de likwidatie van de betreffende taal, tot de likwidatie van haar structuur en tot het ontstaan van een nieuwe taal met een nieuwe woordenschat en een nieuwe grammaticale structuur.

Sedert Poesjkin's dood zijn meer dan honderd jaar verstreken.

In die tijd werd in Rusland de feodale en de kapitalistische orde gelijkwideerd en er ontstond een derde, socialistische orde. Bij-

gevolg werden twee grondslagen met hun bovenbouw gelijkwideerd en er ontstond een nieuwe, de socialistische grondslag met zijn nieuwe bovenbouw. De Russische taal heeft echter in dat lange tijdsverloop geen ingrijpende verandering ondergaan en het hedendaagse Russisch onderscheidt zich in zijn structuur nauwelijks van de taal van Poesjkin.

Wat is er gedurende dat tijdvak in de Russische taal veranderd? De woordenschat van het Russisch werd in die periode belangrijk aangevuld; een groot aantal verouderde woorden is uit de woordenschat verdwenen; van een aanzienlijk aantal woorden is de betekenis veranderd; de grammaticale bouw van de taal is verbeterd. Wat de structuur van Poesjkin's taal met haar grammaticale bouwen voornaamste woordenschat betreft, deze is in wezen volledige bewaard gebleven als grondslag voor het hedendaagse Russisch.

En dat is volkomen begrijpelijk. Inderdaad, waartoe is het nodig, dat na elke omwenteling de bestaande structuur van de taal, haar grammaticale bouwen de grondslag van haar woordenschat vernietigd en door nieuwe vervangen zou worden, zoals dat gewoonlijk met de bovenbouw het geval is? Wie heeft er wat aan, wanneer "water", "aarde", "berg", "bos", "vis", "mens", "gaan", "doen", "voortbrengen", "handelen", e.d. niet aarde, water, berg, enz. heten, maar anders? Wie heeft er wat aan, wanneer de verbuiging van de woorden in de taal en de samenvoeging van de woorden tot een zin niet in overeenstemming met de bestaande maar volgens een geheel andere grammatica zouden plaatsvinden? Welk nut voor de revolutie zou een dergelijke omwenteling in de taal hebben? In het algemeen doet de geschiedenis niet iets ingrijpends zonder bijzondere noodzaak. Men vraagt zich af: wat is de noodzaak voor een dergelijke taal omwenteling, wanneer bewezen is, dat de bestaande taal met haar structuur in hoofdzaak volkomen geschikt is om te voldoen aan de behoeften van de nieuwe orde? Het is mogelijk en noodzakelijk om in de loop van enkele jaren de oude bovenbouw te vernietigen en hem door een nieuwe te vervangen, teneinde ruim baan te maken voor de ontwikkeling van de productiekrachten der maatschappij; maar hoe zou de bestaande taal kunnen worden vernietigd en binnen enkele jaren worden vervangen door een nieuwe, zonder anarchie in het maatschappelijk leven te veroorzaken, zonder het gevaar te doen ontstaan van een uiteenvallen van de maatschappij? Wie behalve een

Don Quichotte kan zichzelf een dergelijke taak stellen?

Tenslotte is er nog een radikaal verschil tussen bovenbouw en taal. De bovenbouw is niet onmiddellijk verbonden met de productie, met de productie-activiteit van de mens. Hij is slechts indirect met de productie verbonden, door middel van de economie, door middel van de basis. Daarom weerspiegelt de bovenbouw de veranderingen in het ontwikkelingspeil van het productieproces niet ineens en niet rechtstreeks, maar na veranderingen in de basis door het weergeven van de veranderingen in de productie, in de veranderingen in de basis. Dit betekent, dat de invloedssfeer van de bovenbouw klein en beperkt is.

Daarentegen is de taal onmiddellijk met de productie-activiteit van de mens verbonden en niet alleen met de productie-activiteit, maar ook met iedere andere activiteit van de mens op elk gebied van zijn werk, van de productie tot de basis, van de basis tot de bovenbouw. Daarom weerspiegelt de taal veranderingen in de productie direct en rechtstreeks, zonder veranderingen in de basis af te wachten. Daarom is de invloedssfeer van de taal, die het gehele terrein van de menselijke activiteit omvat, zeer veel breder en veelzijdiger dan de invloedssfeer van de bovenbouw. Ja, nog meer, zij is bijna onbegrensd.

Dit verklaart dan ook voor alles waarom de taal, juister gezegd, haar woordenschat, in een toestand van bijna ononderbroken verandering is. De onophoudelijke groei van industrie en landbouw, van handel en transport, van techniek en wetenschap, eist dat de taal haar woordenschat met nieuwe woorden en uitdrukkingen verrijkt, die onmisbaar zijn voor haar functioneren. Zo vult de taal, die deze behoeften onmiddellijk weerspiegelt, haar woordenschat aan met nieuwe woorden en vervolmaakt haar grammaticale structuur.

Derhalve:

- a. een marxist kan de taal niet als een bovenbouw 'op een een basis beschouwen;
- b. wie de taal met de bovenbouw verwacht, begaat een ernstige fout.

Vraag: Is het juist, dat de taal altijd een klasse-taal is geweest en zal blijven, dat er voor de maatschappij geen algemene en niet aan klassen gebonden gemeenschappelijke taal van het volk is?

Antwoord: Neen, dat is niet juist.

Het is niet moeilijk te begrijpen, dat er in een maatschappij.

zonder klassen geen sprake kan zijn van een klasse-taal. De primitieve gemeenschap van de familie kende geen klassen, dientengevolge kon daar ook geen klasse-taal zijn, de taal was daar gemeenschappelijk en algemeen geldig voor de gehele gemeenschap. Het argument, dat, men onder een klasse iedere gemeenschap van mensen, daaronder ook de primitieve gemeenschap dient te verstaan, is geen argument, maar een woordspeling, die geen weerlegging verdient.

Wat de latere ontwikkeling van de talen van de primitieve familie to! die van de stammen, van de talen der stammen tot die van de vol~en en van de talen der volken tot die van de naties betreft, was de taal, als maatschappelijk middel van het menselijk verkeer overal en in alle ontwikkelings-étappen, gemeenschappelijk en algemeen geldig voor de maatschappij en diende de leden van de maatschappij op gelijke wijze, ongeacht hun maatschappelijke positie.

Ik heb hier niet de keizerrijken uit de tijd van de slavernij en de middeleeuwen op het oog, zoals b.v. het van rijk van Cyrus 1) of van Alexander de Grote, van Caesar of van Karel de Grote, die geen eigen economische basis bezaten en die slechts vergankelijke, niet-stabiele militair-administratieve verbindingen waren. Deze rijken bezaten geen algemeen geldige taal, begrijpelijk voor alle bewoners en ze konden die ook niet hebben. Zij waren conglomeraten van stammen en volken, die hun eigen leven en hun eigen taal hadden. Ik heb dus niet deze en soortgelijke rijken op het oog, maar die stammen en volken, die deel van een rijk uitmaakten, die hun eigen economische basis en hun eigen van oudsher gevormde talen bezaten. De geschiedenis toont, dat de talen van deze stammen en volken geen klasse-talen waren, maar algemene volkstalen, die voor de stammen en volken gemeenschappelijk en begrijpelijk voor hen waren.

Natuurlijk bestonden daarnaast dialecten, streektalen, maar zij werden overheerst door en zij waren ondergeschikt aan de enige en gemeenschappelijke taal van de stam of het volk.

Later, met de opkomst van het kapitalisme, met de likwidatie van de feodale versnippering en de vorming van een :nationale markt, ontwikkelden zich de volken tot naties en de talen van de volken tot nationale talen. De geschiedenis toont, dat de nationale talen geen klasse-talen, maar algemene volkstalen zijn,

1) Stichter van het Oude Perzië, p1.m. 529 vóór onze tijdrekening.

gemeenschappelijk voor de leden van de natie en een en dezelfde voor elke natie.

Hierboven werd gezegd, dat de taal als maatschappelijk middel van menselijk verkeer alle klassen van de maatschappij op gelijke wijze dient en in dit opzicht in "zekere zin onverschillig tegenover de klassen is. Maar de mensen, de afzonderlijke maatschappelijke groepen, de klassen, staan lang niet onverschillig tegenover de taal. Zij trachten de taal voor hun belang te benutten, haar hun bijzondere woordenschat, hun bijzondere termen en hun bijzondere uitdrukkingen op te leggen. Dat is vooral kenmerkend voor de bovenlagen van de bezittende klassen, die zich van het volk hebben losgemaakt en het volk haten: voor de adellijke aristocratie, voor de bovenlagen van de bourgeoisie. Er ontstaan "klasse"-dialecten, jargons, salon-"talen".

In de literatuur worden deze dialecten en jargons niet zelden ten onrechte als talen gekwalificeerd: "de taal van de adel", "de taal van de bourgeoisie", in tegenstelling tot de "proletarische taal" en de "boeren-taal". Op grond hiervan kwamen enkele van onze kameraden merkwaardigerwijze tot de conclusie, dat de nationale taal een verzinsel is en dat er in werkelijkheid alleen klasse-talen zijn.

Ik geloof, dat niets foutiever is dan een dergelijke gevolgtrekking. Kan men deze dialecten en jargons als talen beschouwen? In geen geval. Ten eerste niet omdat deze dialecten en jargons geen eigen grammaticale bouwen geen eigen grondslag van de woordenschat hebben, zij ontlene beide aan de nationale taal. Ten tweede niet, omdat de dialecten en jargons een beperkt invloedsgedebied bezitten, alleen door de leden van de bovenlaag van deze of gene klasse gebruikt worden en als middel van menselijk verkeer voor de maatschappij als geheel absoluut niet deugen. Wat hebben zij dan? Zij hebben een zeker aantal bijzondere woorden, die de bijzondere smaak van de aristocratie of van de bovenlagen der bourgeoisie weerspiegelen; een zeker aantal uitdrukkingen en zegswijzen, die zich door elegantie, galanterie onderscheiden en die vrij zijn van de "grove" uitdrukkingen en zinswendingen van de nationale taal; en tenslotte een zekere hoeveelheid vreemde woorden. Het essentiële echter, d.w.z. verreweg de meeste woorden en de grammaticale bouw, is uit de algemene volkstaal, de nationale taal overgenomen. Dientengevolge zijn de dialecten en jargons loten van de nationale volkstaal, die elk zelfstandig taaleigen ontberen en die

gedoemd zijn tot een armzalig bestaan. Wie van mening is, dat dialecten en jargons zich tot zelfstandige talen kunnen ontwikkelen, die in staat zijn om de nationale talen te verdringen en te vervangen, die verliest de historische perspectieven uit het oog en wijkt van het standpunt van het marxisme af.

Men beroept zich op Marx, men citeert een plaats uit zijn artikel "Sankt Max" (De heilige Max), waar gezegd wordt, dat de bourgeois "zijn taal" heeft, dat die taal een "product van de bourgeoisie" is, dat zij doordrongen is met de geest van mercantilisme, van loven en bieden. Met dit citaat willen enkele kameraden bewijzen, dat Marx vóór het "klasse-karakter" van de taal zou zijn geweest en het bestaan van een algemeen geldige nationale taal zou hebben geloofd. Wanneer deze kameraden de zaak objectief zouden hebben aangevat, dan hadden zij ook een ander citaat uit datzelfde artikel "Sankt Max" moeten aanhalen, waar Marx het vraagstuk van het ontstaan van een algemeen geldige nationale taal aanroert en spreekt over "de concentratie van de dialecten binnen een natie tot een nationale taal als gevolg van de economische en politieke concentratie."

Derhalve erkende Marx de noodzaak van een enige nationale taal als een hogere vorm, waaraan de dialecten als lagere vormen ondergeschikt zijn.

Wat betekent dan de taal van de bourgeois, die volgens Marx "een product van de bourgeoisie" is? Meende Marx dat dit net zo'n taal was als de nationale, met een eigen bijzondere taalstructuur? Kon hij haar als zo'n taal beschouwen? Natuurlijk niet! Marx wilde eenvoudig zeggen, dat de bourgeois de algemeen geldige nationale taal met hun koopmanstaaltje hebben bezoedeld, dat de bourgeois· dus hun eigen koopmansjargon hebben.

Zoals men ziet hebben deze kameraden het standpunt van Marx verwrongen. Zij deden dit, omdat zij Marx niet als marxisten, maar als woordenzifters hebben geciteerd, zonder tot het wezen van de zaak door te dringen.

Men beroept zich op Engels, men citeert uit zijn brochure "Die Lage der Arbeitenden Klasse in England" (De toestand van de arbeidersklasse in Engeland) de woorden van Engels, dat de Engelse "arbeidersklasse in de loop der tijden een geheel ander volk werd dan de Engelse bourgeoisie." "De arbeiders spreken andere dialecten, hebben andere ideeën en voorstellingen, andere zeden en zedelijke normen, een andere godsdienst en politiek

dan de bourgeois." Op grond van dit citaat trekken sommige kameraden de conclusie, dat Engels de noodzaak van een algemene nationale volkstaal zou hebben ontkend, dat hij zich dus voor het "klasse-karakter" van de taal zou hebben uitgesproken. Weliswaar spreekt Engels hier niet over de taal, maar over een dialect, omdat hij heel goed begrijpt, dat een dialect als een loot van de nationale taal, deze laatste niet kan vervangen. Maar deze kameraden hebben blijkbaar niet veel gevoel voor het onderscheid tussen taal en dialect ....

Het is duidelijk dat het genoemde citaat ten onrechte wordt aangehaald, aangezien Engels hier niet van "klasse-talen" spreekt, maar hoofdzakelijk van klasse-ideeën, klasse-voorstellingen, klasse-zeden en zedelijke normen, klasse-godsdienst en klasse-politiek. Het is volkomen juist dat de ideeën, voorstellingen, zeden en zedelijke normen, godsdienst en politiek van de bourgeois en van de proletariërs lijnrecht tegenover elkaar staan. Maar wat heeft dat met de nationale taal of het "klasse-karakter" van de taal te maken? Kan het bestaan van klassentegenstellingen in de maatschappij soms als een argument vóór het "klasse-karakter" van de taal of tegen de noodzaak van een algemeen geldige nationale taal dienen? Het marxisme leert, dat de gemeenschappelijkheid van de taal een van de voornaamste kenmerken van de natie is, waarbij het zeer goed weet, dat er binnen de natie klassentegenstellingen bestaan. Erkennen de bovengenoemde kameraden deze marxistische stelling?

Men beroept zich op Lafargue en verklaart, dat Lafargue in zijn brochure "Die französische Sprache vor und nach der Revolution" (De Franse taal voor en na de revolutie) het "klasse-karakter" van de taal erkent en de noodzaak van een gemeenschappelijke nationale volkstaal ontkent. Dit is onjuist. Inderdaad spreekt Lafargue over een "adellijke" of "aristocratische taal" en over "jargons" van verschillende lagen van de maatschappij. Maar deze kameraden vergeten, dat Lafargue, die zich niet interesseerde voor het verschil tussen taal en jargon en die de dialecten nu eens alq "kunstmatige spreektaal", dan weer als "jargon" aanduidt, duidelijk in zijn brochure verklaart: "De kunstmatige spreektaal, waardoor de aristocratie zich onderscheidt, is uitgekristalliseerd uit de taal van het volk, die door bourgeois en handwerkslieden, door stad en land werd gesproken."

Lafargue erkent dus het bestaan en de noodzaak van een

gemeenschappelijke taal van het volk, daar hij het ondergeschikte karakter en de afhankelijkheid van de "aristocratische taal" zowel als de andere dialecten en jargons van de algemene volkstaal volledig erkent.

Het beroep op Lafargue mist dus zijn doel.

Men beroept zich er verder op, dat de feodale heren vroeger in Engeland "eeuwenlang" Frans hebben gesproken, terwijl het Engelse volk Engels sprak en men beschouwt deze omstandigheid als een argument voor het "klasse-karakter" van de taal en tegen de noodzaak van een gemeenschappelijke taal van het volk. Dat is echter geen argument, maar niet meer dan een anecdote. Ten eerste spraken destijds niet alle feodale heren, maar alleen een onbetekenende bovenlaag van de Engelse heren aan het hof en in de graafschappen Frans. Ten tweede spraken zij niet de een of andere "klasse-taal", maar de gewone Franse volkstaal. Ten derde is deze verzotheid op het Frans, zoals men weet, later spoorloos verdwenen en in haar plaats kwam de algemene Engelse volkstaal. Denken deze kameraden misschien, dat de Engelse feodale heren zich "eeuwenlang" alleen door middel van tolken tegenover het Engelse volk verstaanbaar maakten, dat zij de Engelse taal niet gebruikten, dat er toen geen algemene taal van het Engelse volk bestond, dat het Frans in die tijd in Engeland iets meer was dan een salontaal, die slechts in de kleine kring van de bovenlaag der Engelse aristocratie werd gebruikt? Hoe kan men op grond van dergelijke belachelijke "argumenten" het bestaan en de noodzaak van een gemeenschappelijke taal van het volk loochenen?

Ook de Russische aristocraten bedreven indertijd aan het tsaristische hof en in de salons de dwaasheid om Frans te spreken. Zij gingen er prat op, dat zij bij het Russisch spreken in het Frans stotterden en het Russisch slechts met een Frans accent spraken .. Betekent dit, dat er in Rusland toen geen algemeen Russische taal van het volk bestond, dat de algemene volkstaal toen een verzinsel en de "klasse-talen" werkelijkheid waren?

Onze kameraden begaan hier minstens twee fouten.

De eerste fout bestaat daarin, dat zij de taal met de bovenbouw verwarren. Zij geloven, dat wanneer de bovenbouw een klasse-karakter heeft, dat dan ook de taal geen algemene volkstaal, maar een klasse-taal moet zijn. Ik heb hierboven echter reeds gezegd, dat taal en bovenbouw twee verschillende begrippen

zijn en dat een marxist niet mag toelaten, dat deze met elkaar worden verwisseld.

De tweede fout bestaat daarin, dat deze kameraden de belangentegenstelling tussen de bourgeoisie en het proletariaat, hun verbitterde klassenstrijd als een uiteenvallen van de maatschappij, als een afbreken van elke verbinding tussen de vijandelijke klassen zien. Daar volgens hen de maatschappij uiteengevallen is en er geen, een geheel vormende maatschappij bestaat, maar alleen klassen, zijn zij van oordeel, dat er geen algemeen geldige taal voor de maatschappij, geen nationale taal nodig is. Wat blijft er dan over, wanneer de maatschappij uiteengevallen is en er geen algemeen geldige taal van het volk, geen nationale volkstaal meer is? Dan blijven er klassen en "klassentalen" over. Het is duidelijk, dat iedere "klasse-taal" haar "klasse-grammatica" moet hebben, haar "proletarische" of haar "burgerlijke" grammatica. Weliswaar bestaan dergelijke grammatica's in werkelijkheid niet. Maar dat deert die kameraden niet: zij geloven, dat zulke grammatica's nog zullen ontstaan.

Er waren bij ons eens „marxisten“, die beweerden, dat de spoorwegen, die ons land na de October-omwenteling bezat, burgerlijke spoorwegen waren en dat het ons, marxisten, niet paste ze te gebruiken, dat wij ze moesten opbreken en nieuwe "proletarische" spoorwegen aanleggen. Daarvoor gaf men hen de bijnaam "troglodieten" 2) ....

Het spreekt vanzelf, dat deze primitief-anarchistische kijk op de maatschappij, op de klassen en de taal met het marxisme niets gemeen heeft. Maar deze bestaat en leeft zeker voort in de hoofden van enkele van onze in verwarring geraakte kameraden.

Natuurlijk is het niet juist om te zeggen, dat de maatschappij als gevolg van de verbitterde klassenstrijd uiteengevallen zou zijn in klassen, die economisch niet meer met elkaar in één maatschappij verbonden zijn. Integendeel. Zolang het kapitalisme bestaat zullen bourgeois en proletariërs als delen van de gehele kapitalistische maatschappij door alle economische draden met elkaar verbonden zijn. De bourgeois kunnen niet leven en zich verrijken, wanneer zij geen loonarbeiders tot hun beschikking hebben, de proletariërs kunnen zich niet in het leven houden, wanneer zij zich niet aan de kapitalisten verhuren. Het afbreken van elke economische verbinding tussen hen zou het

2) Holbewoners.

stopzetten van elke productie betekenen en het stopzetten van elke productie leidt tot de ondergang van de maatschappij, dus ook tot de ondergang van de klassen. Vanzelfsprekend wil geen enkele klasse zich aan de vernietiging . prijsgeven. Daarom kan de klassenstrijd, hoe scherp hij ook moge zijn, niet leiden tot het uiteenvallen van de maatschappij. Alleen onwetendheid in de vraagstukken van het marxisme en volkomen wanbegrip voor de aard van de taal, konden enige van onze kameraden op het sprookje van het uiteenvallen van de maatschappij, van "klasse"tal en van "klasse"-grammatica's brengen.

Verder beroept men zich op Lenin en men herinnert eraan, dat Lenin het bestaan van twee culturen onder het kapitalisme, een burgerlijke en een proletarische, erkend heeft en dat onder het kapitalisme de leuze van een nationale cultuur een nationalistische leuze is. Dat alles is juist, en Lenin heeft hierin absoluut gelijk. Maar wat heeft dat met het "klasse-karakter" van de taal te maken? Door zich te beroepen op Lenin's woorden over het bestaan van twee culturen onder het kapitalisme, willen deze kameraden blijkbaar de lezer doen' geloven, dat het bestaan van twee culturen in de maatschappij, een burgerlijke en een proletarische, betekent, dat er ook twee talen moeten zijn, daar de taal verbonden is met de cultuur, dat Lenin dus de noodzaak van een algemeen geldige nationale taal bestreed, dat Lenin dus vóór "klasse-talen)." geweest zou zijn. De fout, die deze kameraden hierbij maken, bestaat daarin, dat zij de taal met de cultuur gelijkstellen en verwarren. Cultuur en taal zijn evenwel twee verschillende dingen. Een cultuur kan burgerlijk of socialistisch zijn, maar een taal is als middel van verkeer altijd de taal van het gehele volk en zij kan zowel de burgerlijke als de socialistische cultuur dienen. Is het soms geen feit, dat de Russische, de Oekraïense, de Oezbekische talen thans de socialistische cultuur van deze naties evengoed dienen als zij vóór de October-omwenteling de burgerlijke cultuur van deze naties gediend hebben?

Dat wil dus zeggen, dat deze kameraden zich sterk vergissen, wanneer zij beweren, dat het bestaan van twee verschillende culturen tot de vorming van twee verschillende talen en tot de ontkenning van de noodzaak van een algemeen geldige taal leidt.

Toen Lenin over twee culturen sprak, ging hij juist van de stelling uit, dat het bestaan van twee culturen niet tot de ontkenning van een algemeen geldige taal en niet tot de vorming van twee talen kan leiden, dat de taal algemeen geldig moet

zijn. Toen de Boendisten 3) Lenin ervan beschuldigden, dat hij de noodzaak van een nationale taal bestreed en de cultuur als "a-nationaal" beschouwde, heeft hij daar heftig tegen geprotesteerd, zoals men weet, en hij verklaarde, dat hij strijd voerde tegen de burgerlijke cultuur, maar niet tegen de nationale taal, waarvan hij de noodzaak onbetwistbaar achtte. Het is zonderling, dat sommige van onze kameraden in 'de voetstappen van de Boendisten treden.

Wat de algemeen-geldige taal betreft, waarvan Lenin de noodzaak zou hebben bestreden, moet men de volgende woorden van Lenin ter harte nemen:

"De taal is het voornaamste middel voor het menselijk verkeer; de eenheid van de taal en haar ongehinderde ontwikkeling is een van de belangrijkste voorwaarden voor een werkelijk vrij en omvattend handelsverkeer, dat in overeenstemming is met het moderne kapitalisme, voor een vrije en omvattende groepering van de bevolking naar de afzonderlijke klassen."

Daaruit volgt dat de geachte kameraden de opvattingen van Lenin hebben verdraaid.

Men beroept zich tenslotte op Stalin. Men haalt een citaat van Stalin 'aan, volgens welke "de bourgeoisie en haar nationalistische partijen in deze periode de voornaamste, de leidende factor van dergelijke naties waren en blijven." Dat alles is juist de bourgeoisie en haar nationalistische partij leiden inderdaad de burgerlijke cultuur, evenals het proletariaat en zijn internationale partij de proletarische cultuur leiden. Maar wat heeft dit met het "klasse-karakter" van de taal te maken? Is het deze kameraden dan ,niet bekend, dat de nationale taal een vorm van de nationale cultuur is, dat de nationale taal zowel de burgerlijke als ook de socialistische cultuur kan dienen? Kennen onze kameraden werkelijk niet de bekende stelling van de marxisten, dat de huidige Russische, Oekraïense, Bjelo-Russische en andere culturen socialistisch naar hun inhoud en nationaal naar hun vorm, d.w.z. naar hun taal, zijn? Zijn zij het met deze marxistische stelling eens?

De fout, die onze kameraden hierbij maken, bestaat daarin, dat zij het verschil tussen cultuur en taal niet zien, en niet begrijpen dat de cultuur zich naar haar inhoud met elke nieuwe ontwikkelingsperiode van de maatschappij verandert, terwijl

3) Boend - afkorting van de "Algemene Joodse Sociaal-Democratische Bond" in de Westelijke' gouvernementen van het tsaristische Rusland, De Boendisten wilden een aparte Partij-organisatie voor de Joodse arbeiders.

de taal in de loop van meerdere perioden in hoofdzaak dezelfde blijft, waarbij zij de nieuwe zowel als de oude cultuur op gelijke wijze dient.

Bijgevolg:

b. de taal als middel van verkeer was en blijft altijd een voor de maatschappij algemeen geldige en voor haar leden gemeenschappelijke taal;

c. het bestaan van dialecten en jargons weerlegt niet, maar bevestigt het bestaan van een gemeenschappelijke taal van het volk, waarvan zij zijn afgeleid en waaraan zij ondergeschikt zijn;

d. de stelling van het "klasse-karakter" van de taal is een foutieve, on-marxistische stelling.

Vraag: Wat zijn de karakteristieke kenmerken van de taal? Antwoord: De taal behoort tot de maatschappelijke verschijnselen, die gedurende het gehele bestaan van de maatschappij werkzaam zijn. Zij ontstaat en ontwikkelt zich met het ontstaan en de ontwikkeling van de maatschappij. Zij gaat te gronde met de dood van de maatschappij. Buiten de maatschappij is er geen taal. Daarom kan men de taal en haar ontwikkeling alleen dan begrijpen, wanneer men ze bestudeert in onverbrekkelijk verband met de geschiedenis van de maatschappij, met de geschiedenis van het volk, waaraan deze taal behoort en dat de schepper en de drager van die taal is.

De taal is een middel, een werktuig, met behulp waarvan de mensen met elkaar omgaan, gedachten uitwisselen en wederzijds begrip nastreven. Onmiddellijk met het denken verbonden, registreert en verankert de taal in woorden en door verbinding van woorden tot zinnen de resultaten van de denk-activiteit van de mensen, zijn successen bij het verwerken van kennis en maakt daarmee de uitwisseling van gedachten in de menselijke maatschappij mogelijk.

Deze uitwisseling van gedachten is een voortdurende en voor het leven hoogst belangrijke noodzaak, daar het zonder deze onmogelijk is, in de strijd tegen de natuurkrachten, in de strijd voor de voortbrenging van de materiële bestaansgoederen gemeenschappelijk te handelen, daar het zonder deze onmogelijk is, in de productie-activiteit van de maatschappij resultaten te bereiken, zodat zonder deze het gehele bestaan van de maatschappelijke productie onmogelijk is. Zonder een voor de maatschappij verstaanbare en voor haar leden gemeenschappelijke

taal, houdt de maatschappij dus op te produceren, valt uiteen en houdt als maatschappij op te bestaan. In deze betekenis is de taal als een werktuig van het onderling verkeer tegelijk een werktuig voor de strijd en de ontwikkeling van de maatschappij.

Zoals men weet vormen alle woorden van de taal samen de z.g. woordenschat van de taal. Het belangrijkste in de woordenschat van een taal is het vaste bestanddeel van de woordenschat, waartoe als kern alle stamwoorden behoren. Deze is veel minder omvangrijk dan de woordenschat van de taal, maar hij leeft zeer lang, eeuwenlang, en biedt de taal een grondslag voor de vorming van nieuwe woorden. De woordenschat weerspiegelt de toestand van de taal: hoe rijker en veelzijdiger de woordenschat, des te rijker en meer ontwikkeld de taal.

De woordenschat op zichzelf vormt echter nog niet de taal hij is eerder de bouwstof voor de taal. Zoals de bouwmaterialen in het bouwvak nog geen huis zijn, ofschoon men zonder deze geen gebouw kan oprichten, maakt de woordenschat nog niet de taal uit, hoewel zonder hem geen taal denkbaar is. Maar de woordenschat van de taal krijgt de grootste betekenis wanneer hij toegevoegd wordt aan de grammatica van de taal, die de regels voor de verbuiging, de regels voor de verbinding van woorden tot zinnen bepaalt en aldus de taal haar geordend, begrijpelijk karakter geeft. De grammatica (morfologie, syntaxis) 4) is een verzameling van regels over de woord-verbuiging en de samenvoeging van woorden tot zinnen. Daarom is het juist dank zij de grammatica dat de taal in staat is, de menselijke gedachten in een materiële taalvorm te kleden.

De grammatica onderscheidt zich daardoor, dat zij de regels voor de verbuiging, niet met het oog op concrete woorden geeft, maar voor de woorden in het algemeen, zonder enige concreetheid. Zij geeft de regels voor de vorming van zinnen, niet met het oog op enige concrete zinnen, b.v. een concreet onderwerp, een concreet. gezegde, enz., maar voor allerlei soorten zinnen, onafhankelijk van de concrete vorm van deze of gene zin. Daarom neemt de grammatica, terwijl zij zowel in de woorden als in de zinnen van het bijzondere- en het concrete abstraheert, dat algemene, wat ten grondslag ligt aan de woordverbuigingen en hun samenvoeging tot zinnen, en leidt daaruit de grammaticale regels, grammaticale wetten af. De grammatica is het resultaat van een langdurige abstraherende

4) Morfologie en syntaxis - vormleer en leer van de zinsbouw

arbeid van het menselijk denken, een graadmeter voor de geweldige resultaten van het denken.

In dit opzicht lijkt de grammatica op de meetkunde, die haar wetten opstelt terwijl zij, abstraherend van concrete dingen, deze beschouwt als lichamen zonder concreetheid en hun onderlinge verhouding niet als een concrete verhouding tussen deze of gené concrete dingen, maar als verhouding tussen lichamen die iedere concreetheid ontberen, in het algemeen bepaalt.

Anders dan de bovenbouw, die met de productie niet rechtstreeks, doch door middel van de economie is verbonden, is de taal onmiddellijk verbonden met de productie-activiteit van de mens, evenals met iedere andere activiteit op elk gebied van zijn arbeid, zonder uitzondering. Daarom bevindt zich de woordenschat van een taal, als het meest gevoelig voor veranderingen, in een toestand van bijna voortdurende verandering, waarbij de taal in tegenstelling tot de bovenbouw niet de likwidatie van de basis behoeft af te wachten, maar veeleer vóór de likwidatie van de basis en onafhankelijk van de toestand van de basis veranderingen in haar woordenschat aanbrengt.

De woordenschat van de taal verandert niet zoals de bovenbouw, niet door de afschaffing van het oude en de opbouw van het nieuwe, maar door aanvulling van de bestaande woordenschat met nieuwe woorden, die in verband met de veranderingen van de maatschappelijke orde, met de ontwikkeling van de productie, de ontwikkeling van de cultuur, de wetenschap enz. zijn ontstaan. Daarbij worden er, hoewel gewoonlijk een zeker aantal verouderde woorden uit de woordenschat van de taal wegvalt, veel meer nieuwe woorden aan toegevoegd. Wat echter het vaste bestanddeel van de woordenschat betreft, dit blijft in hoofdzaak behouden en wordt als grondslag van de woordenschat in de taal gebruikt.

Dat is ook begrijpelijk. Het is helemaal niet nodig, de grondslag van de woordenschat te vernietigen, wanneer hij in een reeks historische perioden met succes kon worden benut, nog afgezien van het feit, dat de vernietiging van het vaste bestanddeel van de woordenschat, dat in de loop van de eeuwen is bijeengebracht, gezien de onmogelijkheid om op korte termijn een nieuwe grondslag van de woordenschat te scheppen, tot een verlamming van de taal, tot een volledige ontwrichting van het onderling verkeer van de mensen zou leiden.

De grammaticale structuur van de taal verandert nog lang-

zamer dan het vaste bestanddeel van haar woordenschat. De in het verloop van lange perioden uitgewerkte en tot het vlees en bloed van de taal geworden grammaticale structuur, verandert nog langzamer dan de grondslag van de woordenschat. Hij ondergaat natuurlijk in de loop van de tijd veranderingen. hij vervolmaakt zich, verbetert en preciseert zijn regels en verrijkt zich met nieuwe regels, maar de grondslagen van de grammaticale structuur blijven zeer lang behouden, daar zij, zoals de geschiedenis aantoonde, de maatschappij gedurende een reeks van tijdperken met succes kunnen dienen.

Zo vormen de grammaticale bouw van de taal en het vaste bestanddeel van haar woordenschat de grondslagen van de taal, de kern van haar wezen.

De geschiedenis toont de grote stabiliteit en het enorme weerstandsvermogen van de taal tegen gewelddadige assimilatie. Vele historici beperken zich ertoe, in plaats van dit verschijnsel te verklaren, zich daarover te verbazen. Maar voor verbazing is hier niet de minste grond. De stabiliteit van de taal wordt verklaard door de stabiliteit van haar grammaticale structuur en van de grondslag van haar woordenschat. Eeuwenlang trachtten de Turkse overheersers de talen van de Balkanvolken te verminken, te onderdrukken en te vernietigen. Gedurende die periode onderging de woordenschat van de Balkantalen belangrijke veranderingen, er werden niet weinig Turkse woorden en uitdrukkingen in opgenomen, er vond zowel "samensmelting" als "afwijking" plaats, maar de Balkantalen hielden stand en bleven leven. Waarom? Omdat de grammaticale structuur en de grondslag van de woordenschat van die talen in hoofdzaak bleven bestaan.

Uit dit alles volgt, dat men de taal en haar structuur niet als het product van het een of ander tijdperk kan beschouwen. De structuur van de taal, haar grammaticale bouwen de grondslag van haar woordenschat zijn het product van een reeks tijdperken.

Men mag aannemen, dat de elementen van de tegenwoordige taal reeds uit de vroegste oudheid, vóór de"-tijd van de slavernij dateren. Het betrof een ongecompliceerde taal met een zeer beperkte woordenschat, maar met een eigen grammaticale structuur, die weliswaar primitief, maar toch een grammaticale structuur was.

De verdere ontwikkeling van de productie, het opkomen 'Van de klassen, het ontstaan van de schrijftaal, het ontstaan van de

Staat, die voor zijn bestuur een min of meer geregelde correspondentie nodig had, de ontwikkeling van de handel, die een geregelde correspondentie nog meer nodig had, het verschijnen van de drukpers, de ontwikkeling van de literatuur - dat alles bracht grote veranderingen aan in de ontwikkeling van de taal. Nadien vielen stammen en volken uiteen, vermengden en kruisten zich en later ontstonden nationale talen en staten, voltrokken zich revolutionaire omwentelingen, werden oude maatschappelijke orde door nieuwe vervangen. Dat alles bracht nog meer veranderingen aan in de taal en in haar ontwikkeling.

Het zou echter volkomen verkeerd zijn om te geloven, dat de ontwikkeling van de taal zich net zo voltrok als de ontwikkeling van de bovenbouw: door de vernietiging van het bestaande en de opbouw van het nieuwe. In werkelijkheid voltrok zich de ontwikkeling van de taal niet door een vernietiging van de bestaande taal en de opbouw van een nieuwe, maar door een ontplooiing en vervolmaken van de grondelementen van de bestaande taal. Hierbij ging de taal uit een kwaliteit in een andere kwaliteit over, niet door een explosie, niet door plotselinge vernietiging van het oude en opbouw van het nieuwe, maar door geleidelijke, langdurige opeenhoping van elementen van een nieuwe kwaliteit, van een nieuwe structuur van de taal, door het geleidelijke afsterven van de elementen van de oude kwaliteit.

Men zegt, dat de theorie van de stadiumgewijze ontwikkeling van de taal een marxistische theorie is, daar zij de noodzaak van plotselinge explosies als voorwaarde tot de overgang van de taal uit een oude kwaliteit in een nieuwe erkent. Dit is natuurlijk niet juist, want in deze theorie kan men bezwaarlijk iets marxistisch ontdekken. Wanneer de stadium-theorie werkelijk - plotselinge explosies in de ontwikkelingsgeschiedenis van de taal erkent, is dit des te erger voor deze theorie. Het marxisme erkent geen plotselinge explosies in de ontwikkeling van de taal, geen plotselinge dood van een bestaande taal en geen plotseling ontstaan van een nieuwe taal. Lafargue had ongelijk toen hij sprak over een "plotselinge taal-revolutie tussen 1789 en 1794" in Frankrijk (zie de brochure van Lafargue:

"Die französische Sprache VOI' und nach der Revolution"). Er was destijds in Frankrijk hoegenaamd geen taal-revolutie, laat 'staan een plotselinge. Natuurlijk werd de woordenschat van de Franse taal in die periode met nieuwe woorden en uitdrukkingen aangevuld, een zeker aantal verouderde woorden viel

weg, de betekenis van zekere woorden veranderde - maar dat was dan ook alles. Zulke veranderingen beslissen echter in geen enkel opzicht over het lot van de taal. Het belangrijkste in de taal zijn haar grammaticale structuur en de grondslag van haar woordenschat. De grammaticale structuur en de grondslag van de woordenschat van de Franse taal zijn echter in de periode van de Franse burgerlijke revolutie niet alleen niet verdwenen, maar zij bleven zonder wezenlijke veranderingen bestaan, en zij bleven niet alleen bestaan, maar zij leven tot op de dag van vandaag in het tegenwoordige Frans voort. En nu spreek ik nog maar niet eens over het feit, dat voor een afschaffing van de bestaande en voor de opbouw van een nieuwe nationale taal ("plotselinge taal-revolutie"!) een termijn van vijf of zes jaar belachelijk is - daarvoor zijn eeuwen nodig.

Volgens het marxisme voltrekt zich de overgang van de taal uit een oude kwaliteit in een nieuwe niet door een explosie, niet door een vernietiging van de bestaande taal en de schepping van een nieuwe, maar door een geleidelijke opeenhoping van elementen van de nieuwe kwaliteit, dus door een geleidelijk afsterven van de elementen van de oude kwaliteit.

In het algemeen moet ter wille van de kameraden, die zo op explosies gesteld zijn, gezegd worden, dat de wet van de overgang uit een oude kwaliteit in een nieuwe door een explosie niet alleen in de geschiedenis van de ontwikkeling van de taal niet van toepassing is - ook op andere maatschappelijke verschijnselen, die de basis of de bovenbouw betreffen, is deze wet niet altijd van toepassing. Zij geldt onvoorwaardelijk voor een maatschappij, die in vijandelijke klassen is verdeeld. Maar zij geldt helemaal niet onvoorwaardelijk voor een maatschappij, die geen vijandige klassen heeft. In de loop van 8 à 10 jaar hebben wij in de landbouw van ons land de overgang van het burgerlijke, op individuele boeren berustende landbouwstelsel naar het socialistische stelsel van het collectieve landbouwbedrijf doorgevoerd. Dat was een revolutie, die de oude burgerlijke economische orde op het platteland likwildeerde en een nieuwe socialistische orde schiep. Deze omwenteling voltrok zich echter niet in de vorm van een explosie, d.w.z. niet door de bestaande macht omver te werpen en een nieuwe macht te scheppen, maar door de geleidelijke overgang van de oude burgerlijke orde op het platteland naar een nieuwe. En dit kort worden doorgevoerd omdat het een revolutie van bovenaf was, omdat de omwenteling op initiatief van de bestaande macht

met de steun van de overgrote meerderheid van de boerenmassa's werd doorgevoerd.

Men zegt, dat de talrijke gevallen van kruising van talen~ die in de geschiedenis voorkomen, grond geven voor de veronderstelling, dat bij deze kruising een nieuwe taal ontstond, en wel door een explosie, door een plotselinge overgang uit een oude kwaliteit naar een nieuwe. Dit is volkomen onjuist.

Een kruising van talen kan niet worden beschouwd als een enkele daad van beslissende invloed, die binnen enige jaren zijn resultaten oplevert. De kruising van talen is een langdurig proces, waarmee honderden jaren gemoeid zijn. Daarom kan hier van geen explosies sprake zijn ..

Verder. Het zou volkomen onjuist zijn om te denken, dat als resultaat van de kruising van b.v. twee talen een nieuwe, derde taal ontstaat, die geen overeenkomst vertoont met een van de gekruiste talen en die kwalitatief van beide verschilt. In werkelijkheid overwint gewoonlijk bij de kruising één van de twee talen; zij behoudt haar grammaticale structuur, zij behoudt het vaste bestanddeel van haar woordenschat en ontwikkelt zich verder volgens haar innerlijke ontwikkelingswetten, terwijl de andere taal geleidelijk haar kwalitatieve wezen verliest en geleidelijk afsterft. '

Derhalve levert de kruising geen nieuwe, derde taal op, maar zij laat een van de talen bestaan, zij laat haar grammaticale structuur en de grondslag van haar woordenschat onaangetast en zij stelt deze taal in staat, zich te ontwikkelen volgens haar innerlijke ontwikkelingswetten. Hierbij vindt weliswaar een zekere verrijking van de woordenschat van de overwinnende taal ten koste van de overwonene plaats, daardoor wordt zij echter niet verzwakt, maar integendeel versterkt.

Dit was b.v. het geval met de Russische taal, waarmee zich in de loop van de historische ontwikkeling de talen van- een aantal andere volken kruisten en die steeds als overwinnaar te voorschijn kwam. Natuurlijk is de woordenschat van het Russisch hierbij in omvang toegenomen, ten koste van de woordenschat van de andere talen, maar dat heeft de Russische taal niet verzwakt, doch integendeel verrijkt en versterkt.

Wat het nationale karakter van het Russisch betreft, dit heeft niet de minste schade geleden, omdat de Russische taal met behoud van haar grammaticale structuur en de grondslag van haar woordenschat voortging zich te ontwikkelen en te vervolmaken volgens haar innerlijke ontwikkelingswetten.

Er kan geen twijfel over bestaan, dat de kruisingstheorie de Sowjettaalwetenschap niets waardevols te bieden heeft. Wanneer het juist is, dat de voornaamste taak van de taalwetenschap de studie van de innerlijke ontwikkelingswetten van de taal is, dan moet vastgesteld worden dat de kruisingstheorie deze opgave niet alleen niet oplost, maar ze zelfs niet stelt zij ziet deze opgave eenvoudig over het hoofd of heeft er geen begrip voor.

Vraag: Heeft de "Prawda" juist gehandeld door een vrije discussie over de vraagstukken van de taalwetenschap te openen?

Antwoord: Ja, zij heeft juist gehandeld.

In welke richting de vraagstukken van de taalwetenschap zullen worden opgelost, zal aan het einde van de discussie blijken. Maar thans kan men reeds zeggen, dat de discussie van groot nut is geweest.

Vóór alles heeft de discussie duidelijk gemaakt, dat in de instanties van de taalwetenschap, zowel in het centrum als in de afzonderlijke Republieken, een regiem heerste, dat niet past voor de wetenschap, noch voor de mensen van de wetenschap. De geringste kritiek op de stand van zaken bij de Sowjettaalwetenschap, zelfs de meest schuchtere pogingen tot kritiek op de z.g. "nieuwe leer" in de taalwetenschap werden door de leidende kringen in de taalkunde onderdrukt en belemmerd. Voor een kritisch standpunt ten opzichte van de erfenis van N. J. Marr⁵⁾, voor de geringste afkeuring van de leer van N. J. Marr werden waardevolle vakmensen en onderzoekers op het gebied van de taalwetenschap van hun posten ontheven of op lagere posten gezet. Taalkundigen werden op leidende posten gezet niet op grond van hun vakbekwaamheid, maar op grond van hun onvoorwaardelijke onderschrijving van de leer van N. J. Marr.

Het is algemeen bekend, dat geen wetenschap zich ontwikkelen en gedijen kan zonder meningsstrijd, zonder vrije kritiek. Maar deze algemeen aanvaarde regel werd verdonkeremaand en ongegeneerd met de voeten getreden. Er ontstond een afgesloten groep onfeilbare leiders, die, nadat zij zich tegen elke

5) N. J. Marr (1864.-1939). Directeur van het instituut voor taalwetenschap van de Sowjet-Academie, specialist in de Kaukasische talen, werkte in 1917 een nieuwe taaltheorie uit ("de nieuwe leer"), waarin o.a. de volgende stellingen voorkomen: alle woorden in alle talen zijn terug te voeren tot vier dezelfde elementen - sal, bet, yon. roch; de talen beelden in hun structuur verschillende stadia uit, die corresponderen met de ontwikkelingsstadia van de maatschappij.

mogelijkheid van kritiek hadden ge:vrijwaard, op een willekeurige en aanmatigende manier begon op te treden.

Bijvoorbeeld: de z.g. "Bakoe'se Cursus" (lezingen van N. J.

Marr in Bakoe), die de schrijver zelf had verworpen en waarvan hij de heruitgave verbood, werd toch in opdracht van de kaste van leidende taalkundigen (kam. Mesjtsjaninon noemt hen "leerlingen" van N. J. Marr) opnieuw uitgegeven en zonder enig voorbehoud als leerstof aanbevolen voor de studenten. Dit betekent, dat de studenten bedrogen werden, doordat men hen de onbruikbaar bevonden "cursus" als een volwaardig leerboek aanbood. Als ik niet overtuigd was van de eerlijkheid van kameraad Mesjtsjaninon, zou ik zeggen, dat een dergelijk gedrag gelijk staat met ondermijningswerk.

Hoe kon dit gebeuren? Dit kon gebeuren, omdat het Araktsjejew 6) -regiem in de taalwetenschap onverantwoordelijkheid kweekt en dergelijke excessen aanmoedigt.

De discussie was vooral nuttig, omdat zij dit Araktsjejewregiem aan het licht bracht en aan gruzelementen sloeg.

Maar daarmee is het nut van de discussie nog niet uitgeput. De discussie heeft niet alleen het oude regiem in de taalwetenschap verbroken, zij heeft ook nog de ongelooflijke verwarring van opvattingen over de belangrijkste vraagstukken van het taalonderzoek in de leidende kringen van deze tak van wetenschap aan het licht gebracht. Tot de discussie begon zwegen zij en verborgen zij de ongezonde toestand in de taalwetenschap. Maar na het begin van de discussie was het niet meer mogelijk te zwijgen, zij moesten in de pers voor hun mening uitkomen. En wat gebeurde er? Het bleek, dat in de leer van N. J. Marr een hele reeks tekortkomingen, fouten, niet gedefinieerde problemen en onuitgewerkte stellingen voorkwamen. Waarom, vraagt men zich af, hebben de "leerlingen" van N. J. Marr zich pas thans, na het openen van de discussie, daarover uitgesproken? Waarom hebben zij daar vroeger geen moeite voor gedaan? Waarom hebben zij toen nagelaten, zich daarover openlijk en eerlijk uit te spreken zoals dit wetenschappelijke werkers betaamt?

Blijkbaar menen de "leerlingen" van N. J. Marr nu, nadat zij "enkele" fouten van N. J. Marr hebben erkend, dat het sowjettaalonderzoek alleen kan worden voortgezet op grondslag van

6) A. A. Araktsjejew (1769-1834) - een berucht reactionair en machtig minister onder Alexander I, die elke poging tot kritiek meedogenloos smoorde.

een "verbeterde" N. J. Marr-theorie, die zij voor marxistisch aanzien. Bewaar ons voor het "marxisme" van N. J. Marr! N. J. Marr wilde werkelijk marxist worden en hij deed zijn best daarvoor, maar hij was er niet toe in staat. Hij was slechts een vervlakker en vulgarisator van het marxisme, van het slag van de "Proletkultisten" en de "Rapp-mensen".7)

N. J. Marr heeft in de taalwetenschap de onjuiste, onmarxistische stelling van de taal als een bovenbouw binnengebracht, hij is zelf vastgelopen en heeft het taalonderzoek verward. Het is niet mogelijk, het sowjet-taalonderzoek op de grondslag van een onjuiste stelling te ontwikkelen.

N. J. Marr heeft in de taalwetenschap nog een andere, eveneens onjuiste en onmarxistische stelling binnengedragen, n.l. over het "klassekarakter" van de taal, hij heeft zichzelf en de taalwetenschap in verwarring gebracht. Het is niet mogelijk, op de grondslag van een onjuiste stelling, die in tegenspraak is met de hele loop van de geschiedenis van de volken en de talen, de sowjet-taalwetenschap te ontwikkelen.

N. J. Marr heeft in de taalwetenschap een aan het marxisme vreemde, onbescheiden, hoogmoedige en arrogante toon geïntroduceerd, die leidt tot een botte en lichtvaardige afwijzing van alles wat vóór N. J. Marr in de taalwetenschap bestond.

N. J. Marr heeft met veel lawaai de vergelijkende historische methode als "idealistisch" naar beneden gehaald. Intussen moet gezegd worden, dat de vergelijkende historische methode, ondanks haar ernstige tekortkomingen, altijd nog beter is dan de in werkelijkheid idealistische vier-elementen analyse van N. J. Marr, aangezien de eerstgenoemde tot werken aanspoort, tot onderzoek van de talen, terwijl de laatste slechts een aanmoediging inhoudt om thuis bij de kachel te blijven zitten en in het koffiedik naar de beruchte vier elementen te zoeken.

N. J. Marr stelt aanmatigend elke poging om taalgroepen (families) te onderzoeken als een uiting van de theorie van de "oertaal" in 'een kwaad daglicht. Terwijl intussen vaststaat, dat de taalverwantschap van naties, zoals b.v. de slavische, aan geen twijfel onderhevig is en dat het onderzoek van de taalverwantschap van deze naties voor de taalwetenschap van veel nut zou kunnen zijn bij de studie van de ontwikkelingswetten van de

7) Proletkult - afkorting voor Instituut voor proletarische cultuur. Benaming voor een ultra linkse richting in de literatuur van de S.U. *Rapp* naam van een groepering van Sowjet-schrijvers, die na de ontbinding van de Proletkult op dezelfde schematische wijze probeerde op te treden.

taal. Het is duidelijk, dat de theorie van de "oertaal" met deze zaak niets te maken heeft.

Wanneer men naar N. J. Marr en in het bijzonder naar zijn "leerlingen" luistert zou men kunnen denken, dat er vóór N. J. Marr geen taalwetenschap is geweest, dat de taalwetenschap met het verschijnen van de "nieuwe leer" van N. J. Marr is begonnen. Marx en Engels waren veel bescheidener: zij waren van mening dat hun dialectisch materialisme een product was van de ontwikkeling van de wetenschappen, met inbegrip van de wijsbegeerte, in de voorafgaande periode.

Zo hielp de discussie ook in dit opzicht, dat zij de ideologische tekortkomingen in de Sowjet-taalwetenschap heeft blootgelegd.

Ik ben van mening, dat onze taalwetenschap des te eerder uit de crisis kan worden geholpen, die zij thans doormaakt, naarmate zij zich sneller van de fouten van N. J. Marr bevrijdt.

De likwidatie van het Araktsjejew-regiem in de taalwetenschap, het verwerpen van de fouten van N. J. Marr, het doorvoeren van marxisme in de taalwetenschap, dat is volgens mij de weg om een gezonde ontwikkeling van de sowjet-wetenschap te doen plaatsvinden.

J. STALIN

Over van enkele vraagstukken de taalwetenschap

Antwoord aan Kam. E. Krasjeninnikowa.

Kam. Krasjeninnikowa,

Hierbij mijn antwoord op uw vragen.

1e. Vraag. In uw artikel wordt overtuigend aangetoond, dat de taal noch tot de basis, noch tot de bovenbouw behoort. Zou de mening gewettigd zijn, dat de taal een verschijnsel is, eigen zowel aan de basis als aan de bovenbouw? Of is het juister om de taal als een tussenverschijnsel te beschouwen?

Antwoord. Natuurlijk is aan de taal, als een maatschappelijk verschijnsel, dat gemeenschappelijke eigen, dat kenmerkend is voor alle maatschappelijke verschijnselen, met inbegrip van de basis en de bovenbouw, d.w.z. dat zij de maatschappij dient, net als alle overige maatschappelijke verschijnselen deze dienen, de basis en de bovenbouw inbegrepen. Maar daarmee is dat gemeenschappelijke, dat kenmerkend is voor alle maatschappelijke verschijnselen, eigenlijk uitgeput. Daarna beginnen belangrijke verschillen tussen de maatschappelijke verschijnselen.

De zaak is deze dat de maatschappelijke verschijnselen, behalve dit gemeenschappelijke, hun bijzondere eigenschappen bezitten, die hen van elkaar onderscheiden en die voor de wetenschap van het meeste belang zijn. De bijzondere eigenschappen van de basis bestaan daaruit, dat de basis de maatschappij economisch dient. En de bijzondere eigenschappen van de bovenbouw bestaan daaruit, dat de bovenbouw de maatschappij door politieke, juridische, esthetische en andere ideeën dient en voor de maatschappij de overeenkomstige politieke, juridische en andere instellingen schept. Waaruit bestaan nu de bijzondere eigenschappen van de taal, waardoor deze zich van andere maatschappelijke verschijnselen onderscheidt? Zij bestaan daaruit, dat de taal de maatschappij dient als middel van menselijk verkeer, als middel tot het uitwisselen van gedachten in de maatschappij, als middel dat de mensen de mogelijkheid verschaft elkaar te verstaan en de gemeenschappelijke arbeid op alle gebieden van de menselijke activiteit te organiseren, op het gebied van de productie zowel als op dat der economische betrekkingen, op het gebied van de politiek zowel als op dat van de cultuur, in het openbare zowel als in het dagelijkse leven. Deze bijzonderheden zijn alleen .de taal eigen, en juist omdat zij alleen de taal eigen zijn, is de taal het studie-object

van een zelfstandige wetenschap: de taalwetenschap. Zonder deze bijzonderheden van de taal zou de taalwetenschap het recht op een zelfstandig bestaan verliezen. Kortom, men kan de taal noch tot de basis, noch tot de bovenbouw rekenen.

Evenmin kan men haar rekenen tot de "tussenverschijnselen" tussen de basis en de bovenbouw, omdat zulke "tussenverschijnselen" niet bestaan.

Maar misschien zou men de taal kunnen rekenen tot de productiekrachten van de maatschappij, b.v. tot de productiemiddelen? Inderdaad bestaat er tussen de taal en de productiemiddelen een zekere overeenkomst: de productiemiddelen verhouden zich evenals de taal in zeker opzicht onverschillig tegenover de klassen en ze kunnen op gelijke wijze verschillende klassen van de maatschappij, oude zowel als nieuwe, dienen. Is deze omstandigheid een reden om de taal tot de productiemiddelen te rekenen? Neen, dat is niet het geval.

Toen N. J. Marr indertijd zag dat zijn stelling: "de taal is een bovenbouw op een basis" tegenstand ontmoette, besloot hij om "zich om te stellen" en verklaarde, dat "de taal een productiemiddel is." Had N. J. Marr gelijk toen hij de taal tot de productiemiddelen rekende? Neen, hij had absoluut ongelijk.

De zaak is deze, dat de overeenkomst tussen de taal en de productiemiddelen met de analogie, waarover ik zo even sprak, is uitgeput. Maar overigens bestaat er tussen de taal en de productiemiddelen een radikaal onderscheid. Dit onderscheid bestaat daarin, dat de productiemiddelen materiële goederen voortbrengen, terwijl de taal niets voortbrengt of alleen woorden "voortbrengt". Nauwkeuriger gezegd: mensen, die productiemiddelen bezitten, kunnen materiële goederen voortbrengen, maar diezelfde mensen kunnen, wanneer zij een taal, maar geen productiemiddelen hebben, geen materiële goederen voortbrengen. Het is niet moeilijk te begrijpen, dat wanneer de taal materiële goederen zou kunnen voortbrengen, kletskouzen de rijkste mensen op aarde zouden zijn.

2e. Vraag. Marx en Engels definiëren de taal als "onmiddellijke werkelijkheid van de gedachte", als "praktisch daadwerkelijk bewustzijn". "De ideeën," zegt Marx, "bestaan niet los van de taal" In hoeverre moet de taalwetenschap, naar uw mening, zich bezighouden met de semantiek *), de historische semasiologie en de stijlleur? Of moet alleen de vorm het voorwerp van onderzoek van de taalwetenschap zijn?

Antwoord. De semantiek (semasiologie) is een van de belangrijkste onderdelen van de taalwetenschap. De betekenisinhoud van de woorden en uitdrukkingen is voor het onderzoek van de taal van het grootste belang. Daarom moet de semantiek (semasiologie) van de haar toekomstige plaats in de taalwetenschap verzekerd zijn.

Wanneer men echter de vraagstukken van de semantiek uit-

*) Semantiek of semasiologie = betekenisleer der woorden.

werkt en haar gegevens gebruikt, mag men haar betekenis in geen enkel opzicht overschatten en nog minder misbruiken. Ik denk hierbij aan bepaalde taalonderzoekers, die zo verzot zijn op de semantiek, dat zij de taal als de "onmiddellijke werkelijkheid van de gedachte", die onverbreekbaar is verbonden met het denken, geringschatten, het denken van de taal losmaken, en beweren dat de taal haar tijd heeft gehad, dat men het ook zonder taal kan stellen.

Let maar eens op de volgende woorden van N. J. Marr:

"De taal bestaat slechts in zoverre als zij in klanken verschijnt; de denk-activiteit voltrekt zich ook zonder uiterlijk verschijnsel. ... De taal (de klanktaal) is tegenwoordig reeds begonnen haar functies over te dragen aan de nieuwste uitvindingen, die onbepaald de ruimte overwinnen, het denken echter gaat verder, stijgend uit datgene wat het in het verleden heeft geaccumuleerd en nog niet gebruikt en het nieuw verworven, en het moet de taal geheel verdringen en vervangen. De taal van de toekomst is een denken, dat zich ontwikkelt in een techniek die vrij is van natuurlijke materie. Daartegen houdt geen taal stand, zelfs niet de klanktaal, die toch met de normen van de natuur is verbonden. ("Keuze uit de werken van N. J. Marr").

Wanneer men dit geheimzinnige koeterwaals in een eenvoudige, menselijke taal overzet, kan men tot de slotsom komen, dat

a) N. J. Marr het denken losmaakt van de taal;

b) N. J. Marr van oordeel is, dat een onderling menselijk verkeer ook zonder taal kan worden verwezenlijkt, met behulp van het denken zelf, dat vrij is van de "natuurlijke materie" van de taal en vrij van de "normen van de natuur";

c) N. J., Marr, door het denken te scheiden van de taal en het te "bevrijden") van de "natuurlijke materie" van de taal terechtkomt in het moeras van het idealisme.

Men zegt dat de gedachten in de menselijke geest ontstaan voordat zij in zinnen worden geformuleerd, dat zij ontstaan zonder taal-materiaal, zonder taal-kleed, als 't ware in naakte vorm. Maar dat is volkomen onjuist. Welke gedachten ook in het hoofd van de mens ontstaan, zij kunnen alleen ontstaan en bestaan op de grondslag van het taal-materiaal, op de grondslag van de uitdrukkingen en zinnen van de taal. Naakte gedachten, vrij van taal-materiaal, vrij van de "natuurlijke materie" van de taal bestaan niet. "De taal is de onmiddellijke werkelijkheid van de gedachte" (Marx). De werkelijkheid van de gedachte openbaart zich in de taal. Alleen idealisten kunnen spreken over een denken zonder verband met "de natuurlijke materie" van de taal, over een taallos denken.

Kortom: de overschatting van de semantiek en het misbruik daarvan heeft N. J. Marr tot het idealisme gebracht.

Wanneer men ,dus de semantiek (de semasiologie) behoedt

30

voor overdrijvingen en misbruiken van de soort die door N. J. Marr en sommige van zijn "leerlingen" zijn begaan, kan zij voor de wetenschap van veel nut zijn.

3e. Vraag. U zegt volkomen terecht, dat de ideeën, opvattingen, zeden en de zedelijke normen bij de bourgeois en bij de proletariërs lijnrecht tegenover elkaar staan. Het klasse-karakter van die verschijnselen heeft zich onmiskenbaar weerspiegeld in de betekenis-inhoud van de taal (en soms ook in haar vorm - in haar woordenschat - zoals terecht in uw artikel wordt aangetoond). Kan men nu, bij het analyseren van concreet taalmateriaal en in de eerste plaats van de betekenis-inhoud van de taal, spreken over het klasse-wezen van de door haar uitgedrukte begrippen, in het bijzonder in die gevallen waar sprake is van de taal waarin niet slechts de menselijke gedachte wordt uitgedrukt, maar ook zijn verhouding tot de werkelijkheid, waarbij zijn klasse-verwantschap zich bijzonder duidelijk openbaart?

Antwoord. Kortom, u wenst te weten of de klassen de taal beïnvloeden, of zij hun bijzondere woorden en uitdrukkingen in de taal brengen, of het voorkomt dat de mensen aan dezelfde woorden en uitdrukkingen verschillende betekenissen toekennen, naar gelang van de klasse, waartoe zij behoren.

Ja, de klassen beïnvloeden de taal, brengen in de taal hun bijzondere woorden en uitdrukkingen en soms vatten zij dezelfde woorden en uitdrukkingen verschillend op. Dat is ongetwijfeld zo.

Daaruit volgt echter niet dat de bijzondere woorden en uitdrukkingen, evenals de verschillen in de betekenis-inhoud, een grote invloed op de ontwikkeling van de gemeenschappelijke taal van het volk kunnen hebben, dat zij in staat zijn haar betekenis te verzwakken of haar karakter te veranderen.

Ten eerste komen dergelijke bijzondere woorden en uitdrukkingen, evenals de gevallen van verschil in betekenis-inhoud, zo weinig in de taal voor, dat zij nauwelijks één procent van het gehele taal-materiaal uitmaken. Dus is de overige, verreweg grootste massa van woorden en uitdrukkingen, evenals hun betekenis-inhoud, gemeenschappelijk voor alle klassen van de maatschappij.

Ten tweede worden de bijzondere woorden en uitdrukkingen, die een klasse-nuance bezitten, bij het spreken niet gebruikt volgens de regels van de een of andere "klasse-grammatica" die in werkelijkheid niet bestaat - maar volgens de grammaticale regels van de bestaande gemeenschappelijke taal van het hele volk.

Het bestaan en de noodzaak van een gemeenschappelijke taal van het volk wordt dus door het voorhanden zijn van bijzondere woorden en uitdrukkingen en van gevallen van verschil in de betekenis-inhoud van de taal niet weerlegd, maar integendeel bevestigd.

4e. Vraag. In uw artikel kwalificeert u Marr volkomen terecht als een vulgarisator van het marxisme. Betekent dit dat de taalkundigen, wij, de jeugd, daarbij inbegrepen, de geheel e taalkundige nalatenschap van Marr moeten verwerpen, een nalatenschap die toch een reeks waardevolle, taalkundige onderzoeken bevat (waarover in de discussie door de kameraden Tsjikobaw, Sanzjew e.a. geschreven werd)? Mogen wij, wanneer wij kritisch tegenover Marr 'staan, nochtans het nuttige en waardevolle van hem overnemen?

Antwoord. Natuurlijk bestaan de werken van N. J. Marr niet alleen uit fouten. Toen N. J. Marr in de taalwetenschap elementen van het marxisme in verminkte vorm binnenvoerde, toen hij trachtte een zelfstandige taal-theorie te scheppen, beging hij de grofste fouten. Maar er zijn enkele goede en met talent geschreven werken van N. J. Marr, waarin hij zijn theoretische pretenties vergeet en enkele talen nauwgezet, en het moet gezegd worden, op bekwame wijze onderzoekt. In deze werken is niet weinig waardevols en leerzaams te vinden. Dit waardevolle en leerzame moet men natuurlijk van N. J. Marr overnemen en gebruiken.

5e. Vraag. Veel taalkundigen beschouwen het formalisme als een van de voornaamste oorzaken van de stilstand in de Sowjet-taalwetenschap. Gaarne zou ik willen vernemen, waarin naar uw mening het formalisme in de taalwetenschap bestaat en hoe het moet worden overwonnen?

Antwoord. N. J. Marr en zijn "leerlingen" beschuldigen alle taalkundigen, die de "nieuwe leer" van N. J. Marr niet delen, van "formalisme". Dat is natuurlijk onhoudbaar en onverstandig.

N. J. Marr beschouwde de grammatica als een lege "formaliteit" en de mensen, die in de grammaticale structuur de grondslag van de taal zagen, als formalisten. Dat is helemaal dom.

Ik geloof dat het "formalisme" door de scheppers van de "nieuwe leer" is bedacht om het zich in de strijd met hun tegenstanders in de taalwetenschap gemakkelijk te maken.

De oorzaak van de stilstand in de Sowjet-taalwetenschap is niet het door N. J. Marr en zijn "leerlingen" uitgevonden "formalisme", maar het Araktsjew-regiem en de theoretische tekortkomingen in de taalwetenschap. Het Araktsjew-regiem is geschapen door de "leerlingen" van N. J. Marr. De theoretische santekraam is door N. J. Marr en zijn naaste medewerkers in de taalwetenschap gebracht. Om de stilstand op te heffen, is het nodig het een zowel als het ander te likwideren. Het overwinnen van deze misstanden zal de Sowjet-taalwetenschap weer gezond maken, haar ruim baan geven en haar de mogelijkheid verschaffen, in de internationale taalwetenschap de eerste plaats in te nemen.

J. STALIN

29 Juni 1950.

32

Antwoord aan kameraden . van J. W. Stalin

Kameraad Sanzejew.

Beste kameraad Sanzejew!

Ik beantwoord uw brief met enige vertraging, omdat ik deze pas gisteren van het Bureau van het Centraal Comité ontving.

Mijn standpunt in het vraagstuk van de dialecten wordt door u zonder twijfel juist geïnterpreteerd.

"Klasse"-dialecten, waarvan het juister zou zijn om ze jargons te noemen, dienen niet de massa's van het volk, maar een beperkte maatschappelijke bovenlaag. Bovendien hebben ze niet hun eigen grammaticale structuur en fundamentele woordenschat. In verband hiermee kunnen zij zich op generlei wijze ontwikkelen tot onafhankelijke talen.

Daarentegen dienen plaatselijke dialecten ("streektaalen") de massa's van het volk en deze hebben wel hun grammaticale structuur en fundamentele woordenschat. In verband hiermee kunnen sommige plaatselijke dialecten in het vormingsproces van de naties de grondslag vormen van de nationale talen en zich ontwikkelen tot onafhankelijke nationale talen. Dit was bijvoorbeeld het geval met het Koersk-Orel dialect (de Koersk"spraak") van de Russische taal, dat de grondslag vormde van de Russische nationale taal. Hetzelfde geldt voor het Poltava Kiew dialect van de Oekraïense taal, dat de grondslag vormde van de Oekraïense nationale taal. Wat de andere dialecten van dergelijke talen betreft, deze verliezen hun oorspronkelijkheid, versmelten met deze talen en gaan in ze op.

Er zijn ook omgekeerde processen, wanneer de taal van een nationaliteit, die nog geen natie is geworden als gevolg van het ontbreken van de noodzakelijke economische voorwaarden voor ontwikkeling, uiteenvalt wegens de staatkundige desintegratie van de nationaliteit, en de plaatselijke dialecten, die nog niet zijn opgegaan in de ene taal, tot nieuw leven komen en een beginpunt verschaffen voor de vorming van afzonderlij~e onafhankelijke talen. Het is mogelijk, dat juist dit laatste b.v. geldt voor de ene Mongoolse taal.

11 11 Juli 1950.

J. STALIN

Brief aan D. Belkin en S. Furer.

Kameraden D. Belkin en S. Furer!

Ik heb uw brieven gekregen. Uw misvatting komt daaruit voort, dat u twee verschillende dingen met elkaar hebt verward en in plaats van het onderwerp, dat ik in mijn antwoord aan kameraad Krashennikowa heb onderzocht, een ander onderwerp hebt genomen.

1°. In dat antwoord kritiseer ik N. J. Marr, die, wanneer hij over taal (klanktaal) en denken spreekt, de taal losmaakt van het denken en zo in het idealisme terecht komt. Dientengevolge ga ik in mijn antwoord uit van normale mensen, die een taal hebben. Hierbij handhaaf ik, dat onder zulke mensen gedachten alleen kunnen opkomen op de grondslag van het taal-materiaal, dat gedachten op zichzelf, niet verbonden met taal-materiaal, niet bestaan onder mensen, die een taal hebben.

U hebt voor het onderwerp, dat ter discussie stond, een ander onderwerp gesteld, waarover niet werd gediscussieerd.

2°. Uit de brief van kameraad Belkin blijkt, dat hij de "woordentaal" (klanktaal) en de "gebarentaal" (volgens N. J. Marr de "handen-taal") op één hoogte stelt. Hij meent blijkbaar dat de gebarentaal en de woordentaal gelijkwaardig zijn, dat de menselijke maatschappij in een bepaalde periode geen woordentaal bezat, dat de "handen"-taal toen werd gebruikt in plaats van de woorden taal die later verscheen.

Maar wanneer kameraad Belkin dit werkelijk aanneemt, vergist hij zich schromelijk. De klanktaal of de woordentaal is altijd de enige taal van de menselijke maatschappij geweest, die in staat was, als volwaardig middel tot onderling verkeer tussen de mensen te dienen. De geschiedenis kent geen enkele menselijke maatschappij, al was deze nog zo achterlijk, die niet haar eigen klanktaal had. De volkenkunde kent geen enkele achterlijke, kleine nationaliteit, al was deze even primitief of zelfs nog primitiever dan, bijvoorbeeld, de Australiërs of de bewoner van de Tierra del Fuego in de vorige eeuw, die niet haar eigen klanktaal had. De klanktaal is in de geschiedenis van de mensheid een van de krachten, die de mensen geholpen hebben om het dierenrijk te verlaten, om zich in een maatschappij te verenigen, om hun denken te ontwikkelen, om de maatschappelijke productie te organiseren, om met succes de strijd tegen de natuurkrachten te voeren en de vooruitgang te bewerkstelligen, die wij tegenwoordig hebben bereikt.

In dit opzicht is het belang van de z.g. gebarentaal, gezien haar uitzonderlijke armoede en beperktheid, zo goed als nihil. Deze is in wezen geen taal en zelfs geen substituut voor een taal, die op de een of andere wijze een klanktaal zou kunnen vervangen, maar een hulpmiddel met zeer beperkte mogelijkheden, dat nu en dan door de mens wordt gebruikt om sommige momenten in zijn ,spreken te onderstrepen. De gebarentaal kan niet op één hoogte worden gesteld met de klanktaal,

evenmin als men een primitieve houten schoffel op één hoogte kan stellen met een moderne rupstractor, met een vijf-voren ploeg en een zaaimachine achter de tractor.

3° Blijkbaar interesseert u zich in de eerste plaats voor doofstommen en pas in de tweede plaats voor de vraagstukken van de taalwetenschap. Waarschijnlijk was het deze omstandigheid, die u mij een aantal vragen deed stellen. Wel, als u er op aandringt, ik heb er niets op tegen om aan uw wens tegemoet te komen.

En dus, wat is het geval met doofstommen? Denken zij, komen gedachten bij hen op? Ja, zij denken, gedachten komen bij hen op. Het is duidelijk, dat voor zover doofstommen een taal ontberen, hun gedachten niet kunnen ontstaan op de grondslag van het taalmateriaal. Betekent dit dat de gedachten van doofstommen naakt zijn, niet verbonden met de "normen van de natuur" (de uitdrukking van N. J. Marr)? Nee, dat betekent het niet. De gedachten van doofstommen ontstaan en kunnen alleen bestaan op de grondslag van de beelden, gewaarwordingen en opvattingen, die zij zich in de loop van hun leven vormen over de voorwerpen in de wereld buiten hen en in hun verhoudingen onderling, dank zij de gezicht-, tast-, smaak- en reuk-zintuigen. Buiten deze beelden, gewaarwordingen en opvattingen is het denken leeg, ontdaan van elke inhoud, dat wil zeggen: het bestaat niet.

J. W. STALIN

22 Juli 1950.

Brief aan A. Cholopow.

Kameraad A. Cholopow!

Ik heb uw brief ontvangen. Door mijn werk werd ik verhinderd om eerder te antwoorden. Uw brief gaat stilzwijgend van twee veronderstellingen uit: van de veronderstelling, dat het toelaatbaar is om de werken van een auteur te citeren, losgemaakt van de historische periode waarop het citaat betrekking heeft, en ten tweede van de veronderstelling, dat deze of gene conclusie of stelling van het marxisme, die op grond van de studie van een van de perioden van de historische ontwikkeling werd gewonnen, voor alle ontwikkelingsperioden geldt en daarom onveranderd moet blijven.

Ik moet zeggen, dat beide veronderstellingen volkomen foutief zijn ..

Hier zijn een paar voorbeelden:

1° In de jaren veertig van de vorige eeuw, toen er nog geen monopolie-kapitalisme was, toen het kapitalisme zich min of meer ongeschokt in opgaande lijn ontwikkelde, terwijl het zich

uitbreidde op nieuwe grondgebieden, die het nog niet eerder had bezet, en de wet van de" ongelijkmatige ontwikkeling nog niet met volle kracht werkzaam kon zijn, kwamen Marx en Engels tot de gevolgtrekking dat de socialistische revolutie niet in één land kon overwinnen, maar slechts als resultaat van een gemeenschappelijke slag in alle of in de meeste beschaafde landen. Deze conclusie werd toen een leidraad voor alle marxisten.

In het begin van de 20ste eeuw echter, vooral in de periode van de eerste wereldoorlog, toen het voor iedereen duidelijk werd dat het voor-monopolistische kapitalisme zich klaarblijkelijk tot monopolistisch kapitalisme had ontwikkeld, toen het kapitalisme in opgaande lijn zich veranderde in stervend kapitalisme, toen de oorlog de ongeneeslijke zwakten van het wereldimperialistische front aan de dag bracht en de wet van de ongelijkmatige ontwikkeling het niet gelijktijdig rijpen van de proletarische revolutie in verschillende landen voorbestemde, kwam Lenin, uitgaande van de marxistische theorie, tot de gevolgtrekking, dat in de nieuwe omstandigheden van ontwikkeling de socialistische revolutie in één land apart volledig overwinnen kan, dat de gelijktijdige overwinning van de socialistische revolutie in alle landen, of in de meeste beschaafde landen onmogelijk' is, met het oog op de ongelijkmatigheid van het rijpen van de revolutie in die landen, dat de oude stelling van Marx en Engels niet meer beantwoordde aan de nieuwe historische situatie.

Zoals men ziet, hebben wij hier twee verschillende gevolgtrekkingen in het vraagstuk van de overwinning van het socialisme, die niet alleen in tegenspraak met elkaar zijn maar die ook elkaar uitsluiten.

Sommige dogmatici en pedanten, die, zonder in het wezen der dingen door te dringen, formeel, los van de historische omstandigheden citeren, kunnen zeggen dat men een van deze gevolgtrekkingen als absoluut onjuist moet laten vallen, terwijl de andere, als absoluut juist, moet worden toegepast op alle perioden van ontwikkeling. De marxisten echter moeten weten dat de dogmatici en pedanten zich vergissen, zij moeten toch weten dat deze beide gevolgtrekkingen juist zijn, hoewel niet absoluut, maar elk voor zijn eigen tijd: de gevolgtrekking van

. Marx en Engels voor de periode van het voor-monopolistische kapitalisme en de gevolgtrekking van Lenin voor de periode van het monopolistische kapitalisme.

2°, Engels zei in zijn "Anti-Dühring", dat de Staat na de overwinning van het socialisme moest afsterven. Op grond hiervan begonnen na de overwinning van de socialistische revolutie in ons land de dogmatici en pedanten in onze Partij te eisen dat de Partij maatregelen moest nemen om zo snel mogelijk het afsterven van onze Staat, het ontbinden van de staatsorganen, het opheffen van -een staand leger te bewerkstelligen.

Maar de Sowjet-marxisten kwamen op grond van het bestuderen van de internationale situatie van onze tijd tot de gevolg-

trekking, dat met het oog op de bestaande kapitalistische omsingeling, daar de socialistische revolutie slechts in één land heeft overwonnen terwijl in alle andere landen het kapitalisme overheerst, het land van de zegevierende revolutie zijn Staat, de staatsorganen, de veiligheidsdienst en het leger niet mag verzwakken, maar in elk opzicht moet versterken, wanneer dit land niet door de kapitalistische omsingeling verpletterd wil worden. De Russische marxisten kwamen tot de conclusie, dat de stelling van Engels de overwinning van het socialisme in alle landen of in de meeste landen op het oog had, dat zij niet: toepasselijk is in gevallen waarin het socialisme in één land overwint, terwijl in alle andere landen het kapitalisme overheerst.

Zoals men ziet, hebben wij hier twee verschillende stellingen in het vraagstuk van het lot van de socialistische Staat, die elkaar uitsluiten.

De dogmatici en pedanten kunnen zeggen, dat deze omstandigheid een ondraaglijke toestand scheidt, dat het noodzakelijk is, een van deze stellingen als absoluut onjuist te laten vallen en de andere als absoluut juist op alle perioden van de ontwikkeling van de socialistische Staat toe te passen. Maar de marxisten moeten weten dat de dogmatici en pedanten zich vergissen, want deze beide stellingen zijn juist, hoewel niet absoluut, maar elk voor zijn eigen tijd: de stelling van de Sowjet-marxisten - voor de periode van de overwinning van het socialisme in een of meer landen - en de stelling van Engels voor de periode, waarin de op elkaar volgende overwinning van het socialisme in afzonderlijke landen leidt tot de overwinning van het socialisme in de meeste landen en op deze wijze de noodzakelijke voorwaarden voor de toepassing van de stelling van Engels worden geschapen.

Men kan het aantal van dergelijke voorbeelden uitbreiden. Hetzelfde geldt voor de twee verschillende stellingen in het vraagstuk van de taal, die uit verschillende werken van Stalin zijn genomen en die door kameraad Cholopow in zijn brief worden geciteerd.

Kameraad Cholopow beroept zich op Stalin's werk "Over marxisme in de taalwetenschap", waar de conclusie wordt getrokken dat als gevolg van de kruising van bijvoorbeeld twee talen, één van de talen gewoonlijk als overwinnaar overblijft, terwijl de andere afsterft, dat de kruising dus niet een of andere nieuwe, derde taal oplevert, maar één van de talen laat voortbestaan.

Verder beroept hij zich op een andere conclusie, uit het referaat van Stalin op het 16e Congres van de C.P.S.U. (b), waarin staat dat in de periode van de overwinning van het socialisme op een wereldschaal, wanneer het socialisme versterkt en in het dagelijkse leven is overgegaan, de nationale talen onvermijdelijk tot een gemeenschappelijke taal moeten versmelten,

die natuurlijk niet het Groot Russisch, niet het Duits, maar iets nieuws zal zijn ..

Kameraad Cholopow, die deze twee stellingen met elkaar vergelijkt en ziet, dat zij niet alleen niet overeenstemmen met elkaar, maar elkaar uitsluiten, wordt wanhopig. "Uit uw artikel," schrijft hij in zijn brief, "heb ik begrepen, dat uit een kruising van talen nooit een nieuwe taal kan ontstaan; maar vóór dit artikel was ik op grond van uw referaat op het 16de Congres van de C.P.S.U. (b) vast overtuigd, dat de talen onder het communisme tot een gemeenschappelijke taal zullen versmelten."

Het is duidelijk dat kameraad Cholopow, die de tegenstelling tussen de beide stellingen ontdekt en er stellig van overtuigd is dat de tegenstelling moet worden overwonnen, het noodzakelijk acht, om zich van één van deze stellingen als een onjuiste stelling te ontdoen en zich aan de andere stelling als een voor alle tijden en landen juiste stelling vast te klampen, maar hij weet niet precies aan welke stelling hij zich moet vastklampen. Het lijkt een hopeloze situatie. Kameraad Cholopow komt zelfs niet op het idee, dat beide stellingen juist kunnen zijn, elk voor zijn eigen tijd.

Zo gaat het altijd met dogmatici en pedanten, die, zonder dat zij tot het wezen van de dingen doordringen, formeel citeren, los van de historische omstandigheden waarop de citaten betrekking hebben, die altijd in een hopeloze situatie terecht komen.

En toch, wanneer men tot het wezen van de zaak doordringt, is er geen enkele grond voor een hopeloze situatie. De zaak is deze, dat de brochure van Stalin "Over marxisme in de taalwetenschap" en het referaat van Stalin op het 16e Partijcongres op twee geheel verschillende tijdperken betrekking hebben en diensgevolge ook verschillende stellingen behelzen.

De stelling van Stalin in zijn brochure, in het gedeelte over de kruising van talen, heeft het tijdperk vóór de overwinning van het socialisme op een- wereldschaal op het oog, wanneer de uitbuiters klassen de heersende kracht in de wereld zijn, wanneer het nationale en koloniale juk nog bestaat, wanneer isolatie en onderling wantrouwen tussen de naties in staatkundige verschillen tot uitdrukking komt, wanneer er nog geen nationale gelijkberechtiging is, wanneer de kruising van talen in de strijd om de heerschappij van een van de talen plaatsvindt, wanneer de voorwaarden tot een vreedzame en vriendschappelijke samenwerking tussen de naties en talen nog niet voorhanden zijn, wanneer niet het vraagstuk van samenwerking en onderlinge verrijking van de talen aan de orde is, maar de assimilatie van de ene en de overwinning van de andere taal. Het is duidelijk, dat er onder zulke verhoudingen alleen zegevierende en overwonnen talen kunnen zijn. Het zijn juist deze omstandigheden, die de stelling van Stalin op het oog had toen zij vaststelde, dat de kruising, van twee talen bijvoor-

beeld, niet het ontstaan van een nieuwe taal, maar de overwinning van één van de talen en de nederlaag van de andere tot resultaat heeft.

Wat de andere stelling van Stalin betreft, die uit het referaat op het 16e Partijcongres is genomen, uit het gedeelte dat handelt over de versmelting van de talen tot een gemeenschappelijke taal, hier gaat het om een ander tijdperk, nl. het tijdperk na de overwinning van het socialisme op een wereldschaal, wanneer het wereldimperialisme niet meer bestaan zal, de uitbuiters klassen omvergeworpen zullen zijn, het nationale en koloniale juk zal zijn opgeheven, de nationale geïsoleerdheid en het onderlinge wantrouwen van de naties door wederzijds vertrouwen en toenadering tussen de naties vervangen zal zijn, de nationale gelijkberechtiging verwezenlijkt is, de politiek van onderdrukking en assimilatie van de talen afgeschaft is, de samenwerking tussen de - naties op gang gebracht is en de nationale talen de mogelijkheid hebben om zich in vrije samenwerking wederzijds te verrijken. Het is duidelijk dat er onder deze omstandigheden geen sprake kan zijn van een onderdrukking en nederlaag van één taal en een overwinning van een andere. Hier zullen wij niet met twee talen te doen . hebben, waarvan de ene een nederlaag lijdt en de andere als overwinnaar uit de strijd tevoorschijn komt, maar met honderden nationale talen, waaruit, als resultaat van een langdurige economische, politieke en culturele samenwerking van de naties, eerst de rijkste, algemeen geldige zone-talen tevoorschijn zullen komen en later de zone-talen tot een gemeenschappelijke internationale taal zullen versmelten, die natuurlijk niet Duits, Russisch of Engels zal zijn, maar een nieuwe taal, die de beste elementen van de nationale en zonale talen in zich heeft opgenomen.

Dientengevolge beantwoorden de beide stellingen aan twee verschillende ontwikkelingstijdperken van de maatschappij; en juist omdat zij daaraan beantwoorden, zijn beide stellingen juist - elk voor zijn eigen tijdperk.

Eisen, dat deze stellingen elkaar niet tegenspreken, dat zij elkaar niet uitsluiten, is even onzinnig, als het onzinnig zou zijn om te eisen dat het tijdperk van de heerschappij van het kapitalisme niet in tegenstelling tot het tijdperk van de heerschappij van het socialisme staat, dat socialisme en kapitalisme elkaar niet uitsluiten.

De dogmatici en pedanten beschouwen het marxisme, de gevolgtrekkingen en de stellingen van het marxisme als een verzameling dogma's, die "nooit" veranderen, niettegenstaande de veranderingen in de omstandigheden van de ontwikkeling van de maatschappij. Zij denken dat zij, wanneer zij deze gevolgtrekkingen en stellingen uit hun hoofd leren en ze te pas en te onpas citeren, in staat zullen zijn alle vraagstukken op te lossen, in de verwachting dat de van buiten geleerde gevolgtrekkingen en stellingen geschikt zijn voor alle tijdperken en

landen, voor alle wisselvalligheden in het leven. Zo kunnen echter alleen mensen denken, die de letters van het marxisme, maar niet zijn wezen zien, die de tekst van de gevolgtrekkingen en stellingen van het marxisme uit het hoofd leren, maar die hun inhoud niet begrijpen.

Het marxisme is de wetenschap van de ontwikkelingswetten van de natuur en de maatschappij, de wetenschap van de revolutie der onderdrukte en uitgebuite massa's, de wetenschap van de overwinning van het socialisme in alle landen, de wetenschap van de opbouw van de communistische maatschappij. Het marxisme als een wetenschap kan niet op één plaats blijven staan - het ontwikkelt zich en vervolmaakt zich. In zijn ontwikkeling kan het niet anders of het marxisme moet zich door nieuwe ervaringen, door nieuwe kennis verrijken - dientengevolge kan het niet anders of zijn aparte stellingen en gevolgtrekkingen moeten zich in de loop van de tijd veranderen, moeten door nieuwe stellingen en gevolgtrekkingen worden vervangen, die aan de nieuwe historische opgaven beantwoorden. Het marxisme erkent geen onveranderlijke conclusies en stellingen, die voor alle tijdperken en perioden gelden. Het marxisme is de vijand van elk dogmatisme.

28 Juli 1950.

J. STALIN

40